

Програм превенције дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или

достојанства личности

Овај програм сачињен је на основу Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“ бр.87/2017, 27/2018 – др. закон и 10/2019), Закона о забрани дискриминације („Сл. гласник РС“ 22/2009), Закона о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом („Сл. гласник РС“ 33/2006 и 13/2016), Правилника о ближим критеријумима за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, детета или трећег лица у установи образовања или васпитања („Сл. гласник РС“ 22/2016), Правилника о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Службени гласник РС“, број 65/2018), Протокола поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање и Посебног протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно – васпитним установама. Овим програмом се одређује поступак у ситуацијама сумње или дешавања дискриминације, насиља, злостављања или занемаривања и пружа оквир за превентивне активности ради унапређења стандарда за заштиту ученика. Школа је дужна да обезбеди услове за несметани развој ученика, заштиту од свих облика дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања и рад са ученицима учесницима насиља.

Дискриминација – понашање којим се на посредан/непосредан, отворен/прикривен начин неоправдано прави разлика или неједнако поступа/пропушта чињење (искључивање, ограничавање или давање првенства) у односу на лице/групе лица, чланове њихових породица, њима блиска лица, које се заснива на (раси, полу, здравственом стању, социјалном пореклу..) и другим личним својствима.

Извршилац дискриминације је лице – учесник у образовању, запослени, родитељ или треће лице, као и установа, њени органи и тела који својим чињењем или пропуштањем чињења врше дискриминацију у процесу образовања и васпитања или у вези са њим, у свим релацијама.

Дискриминисано лице је лице – учесник у образовању, запослени, родитељ и треће лице, група – учесника у образовању, запослених, родитеља и трећих лица, чланови органа и тела установе који су претрпели дискриминацију у процесу образовања и васпитања или у вези са њим.

Насилно понашање није у сваком случају дискриминаторно, али свако

дискриминаторно јесте насилно.

Примери појединих типичних ситуација дискриминаторног понашања учесника у

- излагање

образовању су:

подсмеху учесника у образовању по основу његове националности;

- омаловажавање учесника у образовању или групе по основу њиховог личног својства;

- имитирање хода, говора, изгледа или било какво друго излагање подсмеху учесника у

образовању са сметњама у развоју или инвалидитетом;

- ословљавање погрдним називима учесника у образовању или групе, запосленог или

родитеља - припадника одређене групе;

- изражавање стереотипа и предрасуда о припадницима одређене групе;

- причање увредљивих и понижавајућих шала и вицева о припадницима одређене групе;

- промовисање родних стереотипа у вези са очекивањима, успесима и достигнућима

девојчица и дечака;

- певање увредљивих и понижавајућих песама о припадницима одређене групе;

- слање увредљивих и понижавајућих порука одређеном лицу или групи лица путем

СМС-а, ММС-а или друштвених мрежа;

- вербално привилеговање припадника већинске групе лица неоправданим и прекомерним

похвалама;

- неоправдано вербално умањивање или снижавање доприноса и успеха припадника

мањинске групе;

- игнорисање и избегавање контаката са учесником образовања због његовог личног

својства;

- одбијање да седи у клупи са другим учесником образовања због његовог личног

својства;

– омаловажавање родитеља ученика по основу личног својства...

Приликом процене ризика од дискриминаторног понашања учесника у образовању у

обзир се узима следеће:

1) узраст учесника у образовању;

2) интензитет, трајање и учесталост дискриминаторног понашања;

3)

облик и начин дискриминаторног понашања – узнемиравање и понижавајуће поступање;

4)

последица дискриминаторног понашања.

Превентивне и интервентне активности су идентичне онима код Програма заштите од насиља, злостављања и занемаривања, стога неће бити понављане.

Раду Тима у питањима заштите од трговине људима, заштите у кризним ситуацијама заштите од дигиталног насиља, треба да присуствују ученици, као представници Ученичког парламента, без права одлучивања, а све то у складу са чл. 66. став 17. Закона о основама система образовања и васпитања

Део Тима који у оквиру Тима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања решава питања горе наведених посебних врста насиља (заштите трговине људима, заштите у кризним ситуацијама заштите од дигиталног насиља, директор именује решењем.

Техничке послове за овај Тим координира психолог Школе

1.	Обележавање значајних датума – нпр. Дана борбе против трговине људима (18.октобар), Међународни дан толеранције (16. новембар), Дан људских права (10. децембар), итд. (уколико епидемиолошка ситуација буде дозвољавала)	израдом плаката, кроз вршњачку едукацију, предавања, трибине	Наставници, представници Црвеног крста, невладиних организација
2.	Стручно усавршавање	Акредитовани семинари МПНТР	Директор, педагог, психолог

	запослених у овим областима (у складу са финансијским могућностима школе)		
3.	Одржавање тематских родитељских састанака, посвећених едукацији из области заштите од насиља и начинима превазилажења конфликтних ситуација (у зависности од тренутне епидемиолошке ситуације).	Родитељски састанци	Представници МУП-а и стручњаци из различитих институција (ДЗ Панчево, Црвени крст, невладине организације, итд)
4.	Организовање спортских турнира и разних рекреативних активности(у зависности од тренутне епидемиолошке ситуације).		Наставници физичког васпитања
5.	Тематско организовање посета позоришним представама, пројекцијама филмова и изложбама(у зависности од тренутне епидемиолошке ситуације).	Посете позириштима, биоскопима, музејима	Наставници српског језика, ликовне културе, итд.
6.	Учествовање на разним конкурсима који афирмишу мултикултурализам, поштовање традиције и различитости(у зависности од тренутне епидемиолошке ситуације).	Израда радова, есеја, итд.	Наставници српског језика, ликовне културе, итд.
7.	Организовање хуманитарних акција (добровољно давање крви, помоћ у одећи социјално угроженим категоријама, хуманитарне журке и сл.) (у зависности од тренутне епидемиолошке	Анимирањем што већег броја ученика да енергију усмере у хуманитарне активности	Помоћник директора, наставници

	ситуације)		
8.	<p>Организовање уређења школског дворишта према потребама ученика (озелењавање простора, прављење паноа на којима би се цртали графити и сл.</p>	Спровођење наведених активности	Стручни сарадници и еколошка секција
9.	<p>Изналажење могућности да се одређено време на часу посвете обради посебних тема у оквиру <u>редовне наставе</u> и то:</p> <ul style="list-style-type: none"> - На часовима српског језика и књижевности: обрада различитих текстова и књижевних дела на којима се може анализирати узрок и последица различитих видова насиља, уочавање односа моћи, сагледавање последица злоупотребе, замишљање могућих другачијих исхода. - На верској настави: развијање толеранције, прихватање различитости, различитих вера, обичаја. - На часовима географије: прихватање и уважавање различитости учењем о различитим културама и обичајима. - На часовима историје: развијање осећања сопственог идентитета, саосећања и бриге за друге анализом историј-ских 	<p>Приликом обраде одређене наставне области, повезивање исте са одређеним људским вредностима и истицање значаја неговања наведених вредности значајних за заштиту од насиља</p>	Предметни наставници

догађаја, различитим виђењем истог догађаја, дебатованем.

- На часовима **биологије:** стицањем знања о психо-активним супстанцама које изазивају болести зависности, њиховим утицајима на организам и социјалне односе појединца, на формирању и развијању ставова, вештина и знања која ће бити препрека негативном утицају вршњака у погледу коришћења ових супстанци. Развијање еколошке свести, изучавање техника указивања прве помоћи.

- На часовима **филозофије:** врсте ауторитета и однос према ауторитетима, друштво ауторитета и заједница знања, односи у групи и управљање групом.

- На часовима **психологије** разговори о различитостима, предрасудама и стереотипном мишљењу, изазовима адолесцентне кризе, управљању понашањем, вештини комуникације, вршњачке и партнерске комуникације, вештине саосећајног и активног слушања.

- и др.

Раду Тима у питањима заштите од трговине људима, заштите у кризним ситуацијама заштите од дигиталног насиља, треба да присуствују ученици, као представници Ученичког парламента, без права одлучивања, а све то у складу са чл. 66. став 17. Закона о основама система образовања и васпитања

Део Тима који у оквиру Тима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања решава питања горе наведених посебних врста насиља (заштите трговине људима, заштите у кризним ситуацијама заштите од дигиталног насиља, директор именује решењем.

Техничке послове за овај Тим координира психолог Школе